

TUUSULA

TUUSULA

Tuusulan oppilaanohjauksen ohjaussuunnitelma 1.8.2021 alkaen

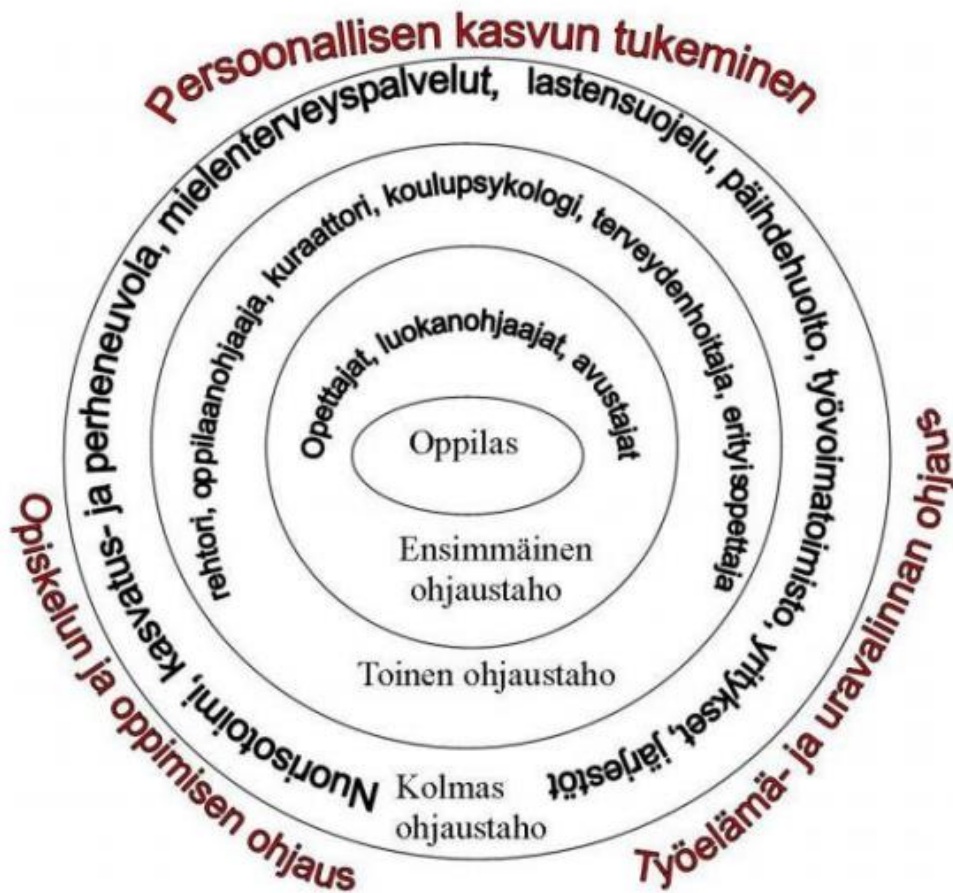
Koulukohtaiset täsmennykset tähän suunnitelmaan tehdään lukuvuosittain

Sisällysluettelo

1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat ja tavoitteet	3
1.1.Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokkakokonaisuuksittain	4
1.2 Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7-9	5
1.3 Työelämään tutustuminen	5
1.2.1 Vuosiluokkien 7-9 koulukohtaiset tarkennukset TET-jaksojen käytänteistä	5
1.3 Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus	6
2 Arviointi	7
3 Ohjauksen työnjako	7
3.1 Rehtori	7
3.2 Luokanopettaja /-valvoja/-ohjaaja	7
3.3 Erityisopettaja	8
3.4 Opinto-ohjaaja	8
3.5 Aineenopettajat	8
3.6. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opettajat	9
3.7 Valmistavan luokan opettaja	9
3.8 Pienryhmästä vastaava erityisluokanopettaja	10
3.9 Joustavan perusopetuksen opettaja	10
3.10 Koulun muu henkilökunta	11
3.11 Tukioppilaat ja oppilaskunta	11
3.12 Koulukohtaiset täsmennykset Kaikki ohjaavat -periaatteen toteuttamisesta	11
4. Ohjauksen toimijat ja yhteistyökumppanit nivelvaiheissa	12
4.1 Nivelvaihe alakoulusta yläkouluun.....	12
4.1.1 Koulukohtainen kuvaus 6. ja 7. vuosiluokan nivelvaiheen käytänteistä.....	12
4.2 Nivelvaihe yläkoulusta toiselle asteelle	13
5 Toimijat ja yhteistyömuodot nivelvaiheissa	14
5.1. Valvontavastuu oppilaan siirtyessä toiselle asteelle	15
LIITTEET	16
LIITE 1: TEHOSTETUN OPINTO-OHJAUKSEN LOMAKE	16
LIITE 2: TIEDOTE HUOLTAJILLE TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISJAKSOSTA (TET).....	17
LIITE 3 TIEDOTE TYÖNANTAJALLE TET-HARJOITTELUSTA	19
LIITE 4. SOPIMUSPOHJA	20
LIITE 5. TODISTUSPOHJA	22
LIITE 6. PALAUTEKESKUSTELU	24
LIITE 7.KORVAUSHAKEMUS, TET-matkat ja TET-ateriat.....	26
LIITE 8 TET-KÄYTÄNTEET TUUSULASSA	28

1 Oppilaanohjauksen järjestämisen rakenteet, toimintatavat ja tavoitteet

Koulun oppilaanohjaustyötä tekee koko koulu yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Ohjauksella edistetään oikeudenmukaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja oppilaiden osallisuutta. Toiminnassa huomioidaan oppilaiden yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjaus voi olla henkilökohtaista, luokkamuotoista tai pienryhmäohjausta.

Oppilaat saavat ohjausta koko koulutaipaleensa ajan. Tuusulassa oppilaanohjaus sisältyy alakoulussa muihin oppiaineisiin ja yläkoulussa siihen on oma oppiaineensa.

Oppilaanohjaus on:

- oppimisen ohjausta
- kasvun ohjaamista
- ammatinvalinta- ja uraohjausta
- jatkuvaa itsearviointia

1.1.Oppilaanohjauksen tavoitteet vuosiluokkakokonaisuuksittain

Alakoulun 1. - 2. luokilla oppilaanohjauksen tavoitteina on edistää oppilaiden opiskeluvalmiuksia ja -taitoja sekä tukea oppilaita ottamaan vastuuta koulutyöstään, kuten tehtävien tekemisestä ja tavaroista huolehtimisesta.

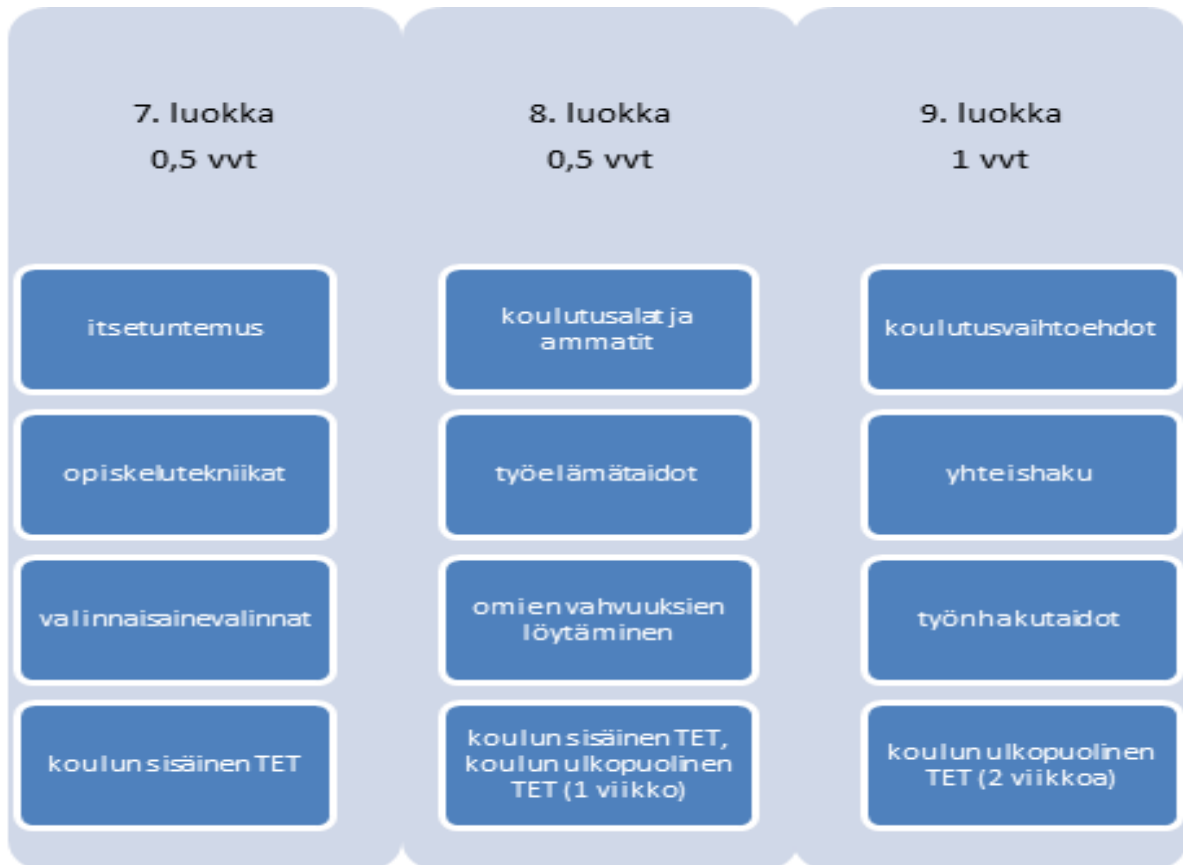
Vuosiluokilla 3 - 6 oppilaanohjauksella tuetaan oppilaita opiskelustrategioidensa tunnistamisessa ja kehittämisessä sekä vahvistetaan tavoitteiden asettamisen kykyä. Oppilaanohjauksella tuetaan myös tavoitteiden saavuttamisen arviointia sekä oppimaan oppimisen taitojen kehittymistä.

Yläkoulussa ohjauksella tuetaan oppilasta hänen valinnoissaan opiskeluun, arkielämään, jatko-opintoihin ja tulevaan ammattiin liittyen. Tavoitteena on, että oppilas tekee omia kykyjään, kiinnostuksiaan, arvojaan ja vahvuuksiaan tukevia ratkaisuja. Ohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan itsetuntemusta ja hänen henkilökohtaisia opiskeluvalmiuksiaan. Samalla ehkäistään syrjäytymistä koulutuksesta ja työelämästä. Tehostetulla henkilökohtaisella oppilaanohjauksella tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä, jatko-opintovalmiuksia ja tulevaisuudensuunnittelua (ks. tarkemmin luku tehostettu oppilaanohjaus).

Oppilaalle ja hänen huoltajalleen tarjotaan mahdollisuuksia tutustua oppilaalle soveltuviin perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintomahdollisuuksiin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan myös riittävästi tietoa oppimisen ja opiskelun tuen jatkumisen mahdollisuuksista perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä tarvittaessa muista tukimuodoista. Perusopetuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy seuraavan koulutuksen järjestäjän valvontavastuun alkaessa. Valvontavastuu perusasteella päättyy, kun oppilas on vastaanottanut saamansa koulupaikan ja aloittanut opinnot toisella asteella. Valvontavastuuta kuvataan tarkemmin *Käsikirjassa valvonta- ja ohjausvastuun toteuttamisesta*. **TÄHÄN LINKKI KÄSIKIRJAN VALMISTUTTUA**

Tarkemmat kunnan yhteiset kuvaukset oppilaanohjauksen tavoitteista ja sisällöistä löytyvät [Tuusulan opetussuunnitelmasta](#), josta löytyvät kuvaukset tavoitteista ja sisällöistä vuosiluokille 1-2, 3-6 ja 7-9.

1.2 Oppilaanohjauksen sisällöt vuosiluokilla 7-9

1.3 Työelämään tutustuminen

Oppilaanohjaukseen liittyvien työelämään tutustumisjaksojen (TET) tavoitteena on, että oppilas oppii työelämän pelisääntöjä, työelämässä tarvittavia sosiaalisia taitoja ja saa käsityksen itsestään työntekijänä. Kokemus auttaa oppilasta pohtimaan, millainen koulutus ja ammatti häntä kiinnostavat ja hänelle sopivat. Tutustumisjaksojen kautta oppilas saa myös luotua kontakteja työelämään ja pystyy mahdollisesti hyödyntämään niitä esimerkiksi kesätöiden hankkimisessa.

Tuusulassa työelämään tutustumista on 8. luokalla 1 viikko (toteutusaika pääsääntöisesti keväällä) ja 9. luokalla 2 viikkoa (toteutusaika pääsääntöisesti syksyllä).

1.2.1 Vuosiluokkien 7-9 koulukohtaiset tarkennukset TET-jaksojen käytännestä

1.3 Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Henkilökohtaista ohjausta annetaan jokaiselle peruskoulun päättävälle vuosiluokkien 8-9 oppilaalle ja hänen perheelleen. Tehostetun ohjauksen tarve huomioidaan henkilökohtaisen ohjauksen määrässä ja muodoissa.

Opinto-ohjaaja kartoittaa yhteistyössä luokanvalvojan ja/tai oppilashuollon kanssa ne oppilaat, jotka ovat tehostetun ohjauksen tarpeessa. Opinto-ohjaaja suunnittelee, kirjaa ja on mukana toteuttamassa tehostettua henkilökohtaista ohjausta kunkin oppilaan tarpeiden mukaan. Kriteereitä tehostettuun opinto-ohjaukseen voivat olla mm. kouluikäymättömyys, selkiytymätön jatkosuunnitelma, puutteellinen kielitaito ja kulttuurin tuntemus, opiskeluvaikeudet, opiskelumenestys sekä päätöksentekotaidot. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin oppilaisiin, jotka eivät saa suoritettua perusopetuksen oppimäärää lukuvuoden loppuun mennessä sinä kalenterivuonna, jolloin oppilas täyttää 17 vuotta.

Tehostetussa henkilökohtaisessa oppilaanohjauksessa oppilaalle annetaan henkilökohtaista ja muuta oppilaanohjausta sekä laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta annetaan 8. ja/tai 9. vuosiluokalla. Oikeus tehostettuun ohjaukseen ei ole sidoksissa oppilaan muihin tukimuotoihin tai tukitoimiin.

Tehostetussa oppilaanohjauksessa huomioidaan jokaisen oppilaan yksilölliset lähtökohdat ja tarpeet. Ohjausta eriytetään ottamalla huomioon oppilaiden henkilökohtaiset tavoitteet, kokemukset, harrastukset, kiinnostuksen kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Tehostettu ohjaus voi olla esimerkiksi lisättyjä henkilökohtaisia ohjauskeskusteluja tai räätälöityjä TET-jaksoja, pienryhmäohjausta, tiiviimpää yhteyttä huoltajiin, yhdessä suunniteltuja tutustumisia jatko-opiskelupaikkoihin ja keskustelua toisen asteen oppilaitosten edustajien kanssa nuoren tilanteesta.

Keskeistä on eri toimijoiden yhteistyö erityisesti opiskeluun kuuluvien siirtymä- ja nivelvaiheiden ohjauksessa. Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus aloitetaan riittävän varhain ja painopisteenä on oppilaan jatko-opintovalmiuksien kehittäminen sekä ohjaaminen oppilaalle sopiviin jatko-opintoihin. Tavoitteena jokaisen oppilaan kohdalla on jatko-opiskelupaikan löytäminen toiselta asteelta tutkintoon johtavasta koulutuksesta tai valmentavasta koulutuksesta. Henkilökohtaiseen jatko-opintosuunnitelmaan kirjataan oppilaan vahvuuksia ja kehittämiskohteita sekä tavoitteita siirtymisestä perusopetuksen jälkeisiin opintoihin.

2 Arviointi

Oppilaanohjauksesta ei anneta arvosanaa kuten muista oppiaineista. Oppilaanohjauksessa korostuu oppilaiden itsearviointi sekä vuorovaikutteinen, kannustava palaute eri ohjaustoimien yhteydessä.

Oppilaat oppivat arvioimaan osaamistaan ja taitojaan, toimintakykyään, voimavarojaan, ohjaus- ja tuentarpeensa määrää ja laatua sekä ryhmätyö- ja vuorovaikutustaitojaan. Oppilaita ohjataan tunnistamaan arvojen, uskomusten ja itselleen merkittävien ihmisten vaikutusta valintoihin ja päätöksiin. He harjaantuvat arvioimaan tiedonhankinta- sekä tieto- ja viestintäteknologian taitojaan koulutus- ja työelämätiedon hankkimisessa.

3 Ohjauksen työnjako

Oppilaanohjaus koko koulun henkilökunnan yhteinen tehtävä. Ohjauksen tehtävänä on oppimisen taitojen ja valmiuksien kehittäminen, opintoihin liittyvien ongelmien ennaltaehkäiseminen sekä koulutus- ja työelämätietouden lisääminen. Oppilaanohjaajien, rehtorien, luokanopettajien, luokanohjaajien, erityisopettajien, aineenopettajien, kuraattorien, koulupsykologien, koulunkäynninohjaajien, kasvatusohjaajien, toisen asteen oppilaitosten opinto-ohjaajien ja kodin välisellä kasvatuskumppanuudella ja yhteistyöllä pyritään turvaamaan oppilaan opintopolku ja siirtyminen opintopolun nivelvaiheissa.

3.1 Rehtori

Rehtori vastaa hallinnollisin keinoin ja riittävin resurssein ohjauksen toteuttamista koulussaan. Rehtori mahdollistaa erilaisten yhteistyömuotojen järjestämisen ja osallistuu tarvittaessa yhteistyöhön. Rehtori on vastuussa koko henkilöstön sitouttamisesta kaikki ohjaavat -ajatteluun ja sen toteuttamiseen.

3.2 Luokanopettaja /-valvoja/-ohjaaja

Luokanohjaaja huolehtii luokkansa oppilaiden sekä koko ryhmän hyvinvoinnista. Hän myös seuraa opintojen etenemistä ja tukee oppilaitaan eri tilanteissa. Hän infoaa luokan erityisopettajaa sekä opinto-ohjaajaa, jos herää huoli oppilaan opintojen edistymisestä ja hänellä on kokonaiskuva oppilaan tilanteesta.

Luokanohjaaja on aktiivisesti yhteydessä oppilaiden huoltajiin. Yläkoulussa luokanohjaaja järjestää kaikilla vuosiluokilla oppimiskeskustelun, joissa ovat läsnä oppilas ja/tai mahdollisuuksien mukaan huoltajat. Luokanohjaaja käynnistää tehostettua tukea tarvitsevan oppilaan tukiprosessin ja huolehtii oppimissuunnitelmien ajantasalla olemisesta, sekä on mukana erityisopetukseen siirrettyjen oppilaiden HOJKS-keskustelussa yhteistyössä aineenopettajien ja erityisopettajan kanssa.

Luokanohjaaja pyrkii ehkäisemään opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä puuttamalla hyvissä ajoin oppilaiden poissaoloihin sekä heidän käyttäytymisessään tai opintomenestyksessään

tapahtuviin muutoksiin. Luokanohjaaja voi konsultoida eri tilanteissa opinto-ohjaajaa ja pyytää mukaan tarvittaessa esim. oppimiskeskusteluihin.

3.3 Erityisopettaja

Laaja-alainen erityisopettaja tukee yhteistyössä muiden opettajien kanssa tehostetun ja erityisen tuen oppilaiden oppimista. Hän osallistuu pedagogisten lausuntojen laatimiseen ja auttaa oppilaita löytämään itselleen sopivimman tavan oppia. Laaja-alainen erityisopettaja teettää tarvittaessa myös oppimista mittaavia testejä.

Erityisopettaja järjestää keskusteluja oppilaan ja tämän huoltajien kanssa ohjauksen ja oppimisen tukemiseksi. Erityisopettaja vastaa HOJKSien päivittämisestä. Erityisopettajalla on päävastuu tarkistaa päättöluokan keväällä yhdessä huoltajan kanssa, että oppilaiden siirtopaperit ovat kunnossa.

3.4 Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajalla on päävastuu oppilaanohjauksen toteuttamisesta. Lukuvuosittain opinto-ohjaaja päivittää ohjaussuunnitelman ja tiedottaa siitä muuta henkilökuntaa. Opinto-ohjaaja koordinoi yhteistyötä sekä koulun muun henkilökunnan kanssa, että ulkopuolisiin sidosryhmiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaanohjauksen käytännön järjestelyistä ja on mukana HOJKS-palavereissa viimeistään yhdeksännellä luokalla.

Opinto-ohjaaja on mukana nivelvaiheiden siirtopalavereissa, vastaa oppilaskohtaisesta ohjauksesta sekä osallistuu valinnaisaineiden valitsemisprosessiin. Opinto-ohjaaja vastaa TET- harjoittelujen sekä yhteishaun järjestelyistä. Hän huolehtii myös yhteishaun jälkiseurannasta.

Opinto-ohjaaja tiedottaa huoltajia ja oppilaita säännöllisesti ajankohtaisista asioista ja jakaa koulutusvalintatietoa.

Tuusulan kunnan opinto-ohjaajat tekevät säännöllistä yhteistyötä opinto-ohjauksen kehittämiseksi ja keräävät palautetta lukuvuosittain oppilailta ja huoltajilta.

3.5. Aineenopettajat

Aineenopettajan tehtävänä on opintojen alussa kertoa arviointiperusteet sekä ohjata oppilaita oppiaineensa opiskelussa. Hän auttaa oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan.

Aineenopettaja ehkäisee opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä seuraamalla poissaoloja sekä käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuvia muutoksia. Havaitessaan selkeitä haasteita oppilaan etenemässä aineen opinnoissa, aineenopettaja nostaa asian aktiivisesti ja hyvissä ajoin perheen, luokanvalvojan, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan tietoon.

Aineenopettaja keskustelee havainnoistaan oppilaan, luokanohjaajan, opinto-ohjaajan, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Tarvittaessa aineenopettaja laatii opettamaansa ainetta koskevat oppimissuunnitelmat ja päivittää ne. Aineenopettaja laatii HOJKSiin aineensa tavoitteet ja arvioi edistymistä.

Aineenopettaja kertoo oppilaille oppiaineensa merkityksestä jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Tavoitteena on laajentaa oppilaiden käsitystä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista.

3.6. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opettajat

S2-opetuksesta vastaavan opettajan tehtävänä on kertoa s2-opetuksen tavoitteet ja arviointiperusteet ja ohjata oppilasta suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppiaineen opiskelussa. Hän auttaa oppilasta kehittämään erityisesti kielitaitoaan ja kielen osaamiseen liittyviä oppimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia.

S2-opettaja ehkäisee opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä seuraamalla poissaoloja sekä käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuvia muutoksia. Havaitessaan selkeitä haasteita oppilaan kielitaidon kehityksessä s2-opettaja nostaa asian aktiivisesti ja hyvissä ajoin perheen, luokanvalvojan, erityisopettajan ja opinto-ohjaajan tietoon. Mikäli kielenkehitys vaikuttaa s2-opettajan arvioon mukaan oppilaan jatko-opintomahdollisuuksiin, hän tuo asian em. osapuolten tietoon varhaisessa vaiheessa.

S2-opettaja keskustelee havainnoistaan oppilaan, luokanohjaajan, opinto-ohjaajan, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Tarvittaessa S2-opettaja laatii opettamaansa ainetta koskevat oppimissuunnitelmat ja päivittää ne. S2-opettaja laatii HOJKSiin aineensa tavoitteet ja arvioi edistymistä

3.7 Valmistavan luokan opettaja

Valmistavan luokan opettaja tehtävänä on opettaa oppilailleen suomen kieltä ja yleisiä oppimisvalmiuksia, jotta oppilaat voivat valmistavan opetuksen jälkeen siirtyä yleisopetuksen ryhmiin. Ensimmäisen vuoden aikana oppilas saavuttaa yleensä vain alkeiskielitaidon. Valmistavan luokan opettajan tehtävänä on yhdessä aineenopettajien ja koulunkäynninohjaajien kanssa tukea oppilaan integraatiota yleisopetukseen jo valmistavan luokan aikana. Valmistavan luokan opettaja huolehtii oppimiskeskustelujen pitämisestä oppilaiden ja mahdollisuuksien mukaan heidän huoltajiensa kanssa.

Valmistavan luokan opettaja ehkäisee opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä seuraamalla poissaoloja sekä käyttäytymisessä ja kielen ja oppimisvalmiuksien kehittämisessä tapahtuvia muutoksia. Valmistavan luokan opettaja nostaa havaitsemansa haasteet kielitaidon ja oppimisen kehityksessä aktiivisesti ja hyvissä ajoin perheen ja oppilaan yleisopetukseen siirtymisen kannalta olennaisten henkilöiden tietoon (rehtori, opinto-ohjaaja, tuleva luokanvalvoja, tulevat aineenopettajat, oppilashuoltohenkilöstö).

Yläkoulussa valmistavan luokan opettaja on mukana tukemassa oppilaiden jatko-opintoihin hakeutumista.

3.8 Pienryhmästä vastaava erityisluokanopettaja

Pienryhmästä vastaavan erityisluokanopettajan tehtävänä on vastata oppilaittensa opetuksesta ja integraatiotuntien toteutumisesta. Opettaja on aktiivisesti yhteydessä oppilaiden huoltajiin. Erityisluokanopettaja järjestää kaikilla vuosiluokilla oppimiskeskustelun, joissa ovat läsnä oppilas ja/tai mahdollisuuksien mukaan huoltajat

Opettamiensa aineiden osalta erityisluokanopettajan tehtävänä on opintojen alussa kertoa arviointiperusteet sekä ohjata oppilaita oppiaineiden opiskelussa. Hän auttaa oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan.

Erityisluokanopettaja ehkäisee opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä seuraamalla poissaoloja sekä käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuvia muutoksia. Havaitessaan selkeitä haasteita oppilaan etenemisessä opettaja nostaa asian aktiivisesti ja hyvissä ajoin perheen, muiden oppilasta opettavien opettajien ja opinto-ohjaajan tietoon OHR:n tietoon.

Erityisluokanopettaja keskustelee havainnoistaan oppilaan, opinto-ohjaajan, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Tarvittaessa erityisluokanopettaja laatii HOJKSin ja opettamiensa aineiden tavoitteet ja arvioi edistymistä.

Erityisluokanopettaja kertoo oppilaille eri oppiaineiden merkityksestä jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Tavoitteena on laajentaa oppilaiden käsitystä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista.

3.9 Joustavan perusopetuksen opettaja

Joustavan perusopetuksen opettajan tehtävänä on vastata oppilaittensa opetuksesta ja integraatiotuntien toteutumisesta. Opettaja on aktiivisesti yhteydessä oppilaiden huoltajiin. JOPO-opettaja järjestää kaikilla vuosiluokilla oppimiskeskustelun, joissa ovat läsnä oppilas ja/tai mahdollisuuksien mukaan huoltajat

Opettamiensa aineiden osalta JOPO-opettajan tehtävänä on opintojen alussa kertoa arviointiperusteet sekä ohjata oppilaita oppiaineiden opiskelussa. Hän auttaa oppilasta kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja valmiuksiaan.

JOPO-opettaja ehkäisee opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä seuraamalla poissaoloja sekä käyttäytymisessä tai opintomenestyksessä tapahtuvia muutoksia. Havaitessaan selkeitä haasteita oppilaan etenemisessä opettaja nostaa asian aktiivisesti ja hyvissä ajoin perheen, muiden oppilasta opettavien opettajien, OHR-henkilöstön ja opinto-ohjaajan tietoon

JOPO-opettaja keskustelee havainnoistaan oppilaan, opinto-ohjaajan, huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa. Tarvittaessa JOPO-opettaja laatii oppimissuunnitelman tai HOJKSin ja opettamiensa aineiden tavoitteet ja arvioi edistymistä.

JOPO-opettaja kertoo oppilaille eri oppiaineiden merkityksestä jatko-opintojen ja työelämän kannalta. Tavoitteena on laajentaa oppilaiden käsitystä työelämästä, työtehtävistä, yrittäjyydestä ja tulevaisuuden osaamistarpeista. Työelämäyhteistyöstä saadut kokemukset oppilaiden vahvuuksista ja kiinnostuksen kohteista hyödynnetään jatko-opintoja suunniteltaessa.

3.10 Koulun muu henkilökunta

Kuraattorin työhön kuuluu oppilaiden psyykkisten ja sosiaalisten ongelmien ennaltaehkäisy sekä selvittely yhteistyössä opettajien, huoltajien, muun oppilashuoltohenkilöstön sekä viranomaisten ja yhteistyöverkoston kanssa.

Koulupsykologin työhön kuuluu oppilaiden oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja selvittely yhteistyössä opettajien, vanhempien ja muun oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Koulupsykologi tukee oppilaiden psyykkistä hyvinvointia. Koulupsykologi tekee oppimiseen liittyviä arviointeja ja lausuntoja.

Kouluterveydenhoitaja ja -lääkäri edistävät terveellistä ja turvallista koulunkäyntiä ja tukevat oppilaiden menestymistä. Terveystenhoitaja voi kertoa oppilaille sairauden tai muiden rajoitteiden, esimerkiksi värinäön heikkouden, vaikutuksista ammatinvalintaan.

Kasvatusohjaajan työhön kuuluu tukea oppilaan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia yhdessä koulun muun henkilökunnan ja moniammatillisen verkoston kanssa, sekä vahvistaa koulun yhteisöllisyyttä ja lisätä oppilaiden osallisuutta ja koulussa viihtymistä.

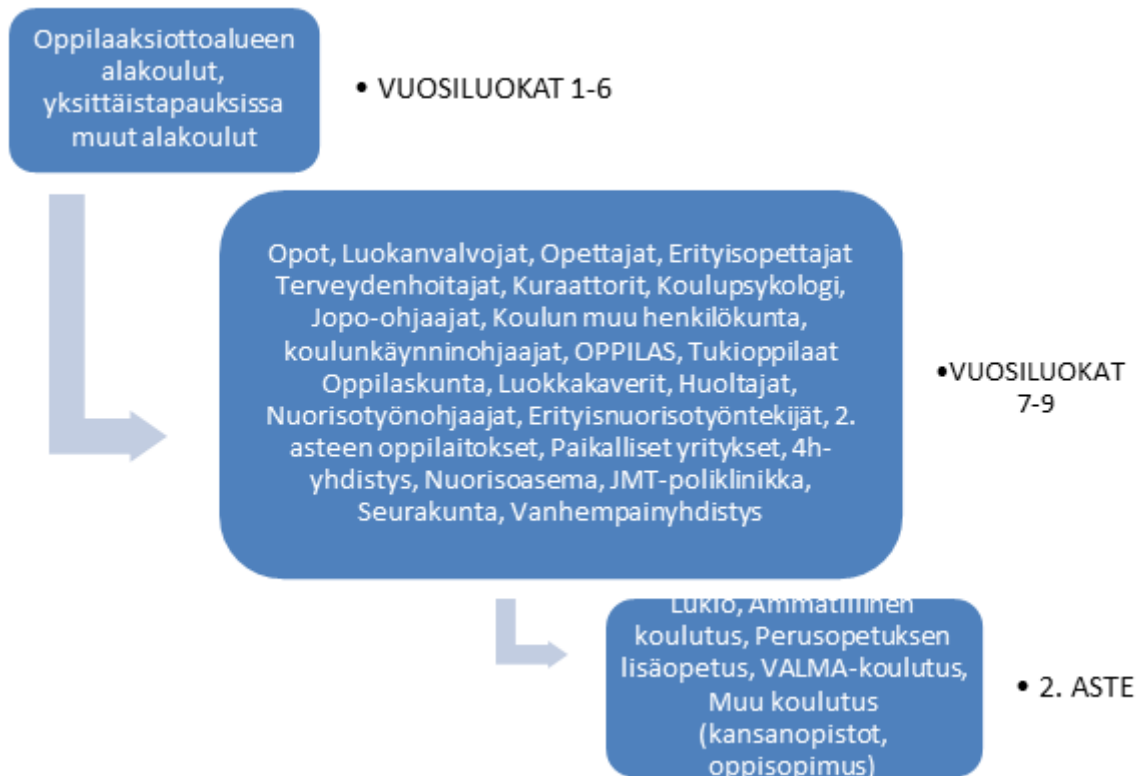
Koulunkäynninohjaajan työhön kuuluu oppilaiden tukeminen ja ohjaaminen koulutyössä. Ohjaajat voivat olla mukana kuvaamassa oppilaiden vahvuuksia ja oppimisen erityistarpeita tekemiensä havaintojen pohjalta.

3.11 Tukioppilaat ja oppilaskunta

Yläkoulussa tukioppilaat tukevat nuorempia oppilaita erityisesti nivelvaiheessa alakoulusta yläkouluun sekä 7. luokan ajan. Oppilaskunta ja tukioppilaat pitävät yllä ja kehittävät hyvää yhteishenkeä koulussaan.

3.12 Koulukohtaiset täsmennykset Kaikki ohjaavat -periaatteen toteuttamisesta

4. Ohjauksen toimijat ja yhteistyökumppanit nivelvaiheissa

4.1 Nivelvaihe alakoulusta yläkouluun

Opinto-ohjaajat, kuraattori, luokkatason erityisopettaja ja rehtori ovat mukana luokkakohtaisissa siirtopalaverissa, joissa käydään läpi kaikkien yläkouluun siirtymässä olevien 6-luokkalaisten tilanne 6-luokan keväällä. Henkilökohtaiset siirtopalaverit järjestetään kaikkien niiden oppilaiden kohdalla, joille huoltajat sitä toivovat. Alakoululta voidaan kutsua tarvittaessa yläkoulun kuraattori, erityisopettaja tai opinto-ohjaaja mukaan myös alakoululla järjestettäviin oppilaspalaveriin.

Opinto-ohjaajat koordinoivat 6-luokkalaisten joko yläkoululla tai alakouluilla tapahtuvaa tutustumista yläkoulun asioihin. Mahdollisuuksien mukaan tähän osallistetaan tukioppilaita tai muita yläkoulun oppilaita. Keväällä tutustuminen yläkouluun ja ryhmien kertominen. Lisäksi keväällä on yhteinen ryhmäytyspäivä opetuspäällikön ilmoittamana ajankohtana ja vanhempainilta.

4.1.1 Koulukohtainen kuvaus 6. ja 7. vuosiluokan nivelvaiheen käytänteistä

4.2 Nivelvaihe yläkoulusta toiselle asteelle

Toiselle asteelle siirtymisessä ovat mukana peruskoulujen opinto-ohjaajat, erityisopettajat ja toisen asteen opinto-ohjaajat sekä Ohjaamo/etsivä nuorisotyö. Opinto-ohjaajat valmistelevat siirtymää toiselle asteelle oppilaan kanssa antamalla tietoa ja ohjausta 2. asteen koulutusvaihtoehtoista ja sopimalla tutustumisia sekä koulutuskokeiluja.

Henkilökohtaista ohjausta annetaan jokaiselle peruskoulun päättävälle nuorelle ja hänen perheelleen. Tehostetun ohjauksen tarve huomioidaan henkilökohtaisen ohjauksen määrässä ja muodoissa.

Opinto-ohjaaja osallistuu 9. luokkalaisten HOJKS-palaveriin yhdessä nuoren, perheen ja erityisopettajan (mahdollisesti luokanvalvojan ja aineenopettajan) kanssa ja huolehtii, että opetuksen järjestämisen kannalta oleellinen tieto siirtyy toiselle asteelle.

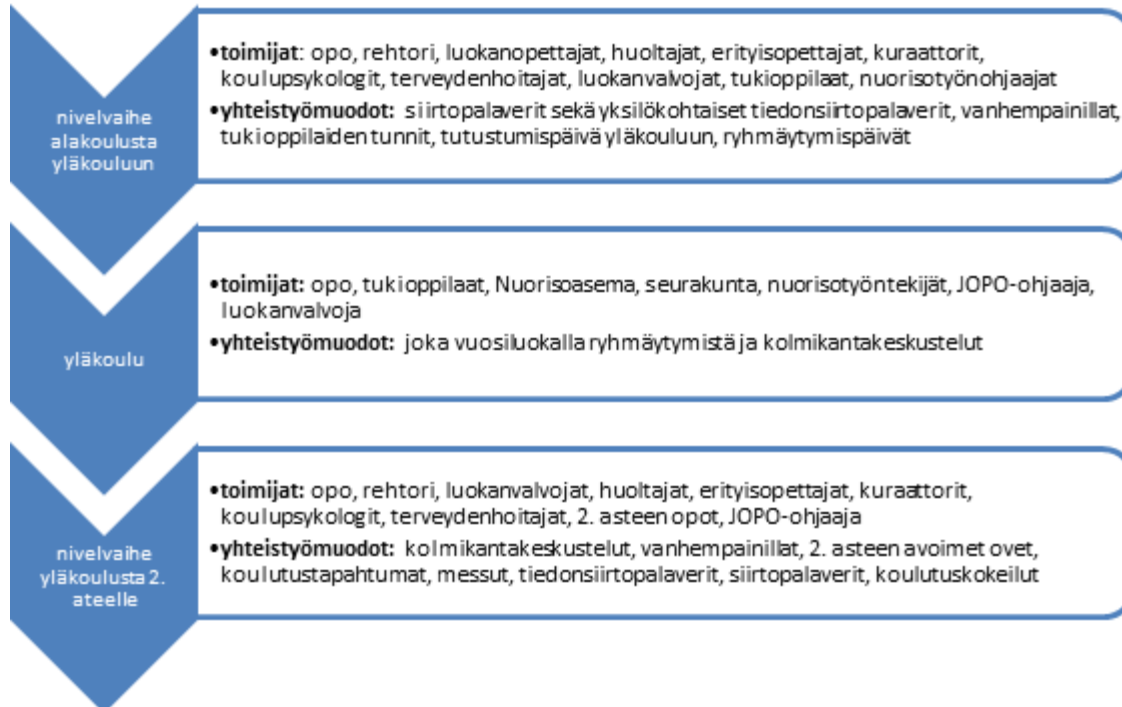
Kesällä yhteishaun tulosten tultua opinto-ohjaaja tarkistaa yhteishaun tulokset kaikkien ohjaamiensa oppilaiden osalta. Opinto-ohjaaja on erikseen ilmoitetun aikataulun puitteissa tavoitettavissa ohjauksellisiin kysymyksiin liittyen. Opinto-ohjaaja tapaa opiskelupaikatta jääneet sekä toisiin ajatuksiin tulleet oppilaat/perheen ja tekee suunnitelman syksyä varten. Mukana voi olla etsivä nuorisotyö. Kesäkuussa järjestetään kunnan yhteinen ohjauspäivä, jossa perusaste, toinen aste ja Ohjaamo on tavoitettavissa yhteishaun tuloksiin liittyvissä asioissa oman koulun ohjausaikojen lisäksi.

Tehostetun opinto-ohjauksen tai tuen piirissä olevien kohdalla opinto-ohjaaja koordinoi, kuinka tulevaan kouluun meneminen opintojen alussa helpottuu. Syksyllä opinto-ohjaajat toimittavat opetuksen järjestämisen kannalta oleelliset tiedot niihin oppilaitoksiin, joihin oppilaat ovat siirtyneet.

Perusasteen opinto-ohjaajat vastaavat oppilaista peruskoulun päättymisen jälkeen siihen saakka, kunnes opinnot ovat konkreettisesti alkaneet seuraavassa opiskelupaikassa. Jos oppilas ei ota vastaan saamaansa opiskelupaikkaa tai aloita opintoja perusopetuksen jälkeen, perusopetuksen järjestäjä ilmoittaa asiasta asuinkunnalle. Tehostetun opinto-ohjauksen kohdalla voidaan harkita "saattaen vaihtaan" opinto-ohjausta eli perusopetuksen oppilaanohjaaja tai joku muu oppilashuollon henkilöstön jäsen käy toisella asteella tarpeen vaatiessa.

Tuusulan lukion opinto-ohjaajille toimitetaan siirtotiedot elokuun loppuun mennessä, eikä erillisiä siirtopalavereita järjestetä. Lukion opinto-ohjaaja ja erityisopettaja käyvät tiedot läpi, ja arvioivat yhteisen palaverin tarpeen. Tarvittaessa otetaan yhteys yläkouluun, ja pidetään opiskelijakohtainen palaveri, jossa opiskelija ja huoltaja ovat läsnä.

5 Toimijat ja yhteistyömuodot nivelvaiheissa

5.1. Valvontavastuu oppilaan siirtyessä toiselle asteelle

Perusopetus, toiselle asteelle siirtyvä oppilas

Opinto-ohjaus, tehostettu opinto-ohjaus perusopetuksessa

- annetaan henkilökohtaisena ohjauksena
- hakuohjaus, tutustumisten järjestäminen
- siirtymävaiheessa mukana opinto-ohjaaja, erityisopettaja, toisen asteen opinto-ohjaaja, Ohjaamo, etsivä nuorisotyö
- opinto-ohjaaja valvoo, että jokainen oppilas, täyttää hakeutumiselvollisuuden ja hakee yhteishaussa toisen asteen koulutukseen tai muuhun koulutukseen (esim. TUVA, VALMA, aikuisten perusopetus)

kesäkuu

- opinto-ohjaaja ennalta ilmoitettujen aikataulujen mukaisesti oppilaiden ja huoltajien tavoitettavissa (tiedotetaan Wilmassa)
- ohjauspäivä, jossa mukana opinto-ohjaajat, perusopetus, toinen aste, Ohjaamo

Opinto-ohjaaja tarkistaa oman koulunsa osalta yhteishaun tulokset

Oppilas ei saanut opiskelupaikkaa

- opinto-ohjaaja tapaa henkilökohtaisesti opiskelijan ja hänen huoltajansa
- vaihtoehtojen kartoittaminen, tehostettu ohjaus opiskelupaikan hakemiseksi
- tarvittaessa moniammatillinen yhteistyö
- opinto-ohjaaja tarkistaa elokuussa onko oppilas aloittanut opinnot.
 - jos kyllä, valvontavastuu siirtyy ko. opiskelupaikkaan
 - jos ei, opinto-ohjaaja tekee ilmoituksen VALPAS-järjestelmän kautta oppilaan asuinkunnalle ja valvontavastuu siirtyy ko. kunnalle
 - tuusulalaisen oppilaan kohdalla ilmoittaa myös suoraan oppivelvollisuutta valvovalle viranomaiselle

Oppilas saanut opiskelupaikan

opinto-ohjaaja tarkistaa syksyllä, että opiskelija aloittanut opinnot,

- jos kyllä, opinto-ohjaaja toimittaa ko. oppilaitokseen opintojen järjestämiseksi tarvittavat tiedot ja valvontavastuu siirtyy ko. opiskelupaikkaan
- jos ei, opinto-ohjaaja tekee ilmoituksen VALPAS-järjestelmän kautta oppilaan asuinkunnalle ja valvontavastuu siirtyy ko. kunnalle

LIITTEET

LIITE 1: TEHOSTETUN OPINTO-OHJAUKSEN LOMAKE

Tehostetun opinto-ohjauksen lomake löytyy wilmasta.

Tiedonsiirtolomakkeet alakoulusta yläkouluun koulukohtaisia.

Tiedonsiirtolomake 2. asteelle laaditaan osana oppilaanohjauksen kehittämishanketta.

LIITE 2: TIEDOTE HUOLTAJILLE TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISJAKSOSTA (TET)

Peruskoulun oppilaille järjestetään työelämään tutustumista. TETin avulla pyritään antamaan oppilaille virikkeitä tulevaa uranvalintaa varten sekä parantamaan työelämän tuntemusta ja työn arvostusta nuorten keskuudessa. TET-ajat ovat_____. Kaikilla on oltava TET-paikka _____ mennessä!

- TET on oppilaan koulutyötä, koulun järjestys- ja käyttäytymissäännöt ovat siis voimassa.
- Jokainen oppilas hankkii TET-paikkansa pääsääntöisesti itse. Kunta korvaa oppilaiden työelämään tutustumisjaksojen matkat HSL-alueella, kun matka on yli viisi kilometriä. Korvaus on julkisen liikenteen matkalippu, joka tulee säilyttää ja liittää korvaushakemukseen. Lisäksi korvataan mopolla kulkeminen. Korvaus on mopolla 0,17 €/km. Muihin kuntiin lähtevän oppilaan TET-matkoja ei korvata eikä alle viiden kilometrin matkoja Tuusulan alueella.
- Oppilas voi olla molemmat viikot samassa työpaikassa tai vaihtoehtoisesti viikon yhdessä ja viikon toisessa. Viime vuoden TET-paikka käy toiselle viikolle, muttei molemmille, jotta oppilas saisi monipuolisempaa kuvaa työelämästä.
- Työaika on 6 tuntia päivässä, 30 tuntia viikossa. Työaikaan sisältyy päivittäin puolen tunnin ruokailutauko. Ruokailu tapahtuu Tuusulassa lähikoululla, työnantajan järjestämänä tai omakustanteisena. Ruokailusta on sovittava TET-sopimuksessa. Jos TET-paikka on Tuusulassa ja jos matka lähimpään kouluun on pidempi kuin yhden kilometrin ja oppilas syö omia eväitä, ateriakorvaus on 2,50 euroa / toteutunut harjoittelupäivä.
- TETistä ei makseta palkkaa, sillä jakso on osa koulun oppilaanohjausta, eivätkä oppilaat ole työsuhteessa työnantajaansa, vaan pysyvät koko ajan koulun oppilaina. Ensisijainen vastuu on koulun ja vakuutus on voimassa TET-jakson ajan.
- Poissaolo TET-paikasta on poissaolo koulusta. Poissaolosta on ilmoitettava mahdollisimman pian työpaikan vastuuhenkilölle soittamalla ja opolle Wilman kautta tai tekstiviestillä.
- Salassapitovelvollisuus koskee TET-oppilasta.

Työnantajille tiedotetaan mm. ohjauksen ja valvonnan tarpeellisuudesta. Työpaikalla on nimetty vastuuhenkilö, jonka puoleen oppilas voi aina tarvittaessa kääntyä.

- Teetettävien töiden osalta noudatetaan nuoria työntekijöitä koskevia säädöksiä.

· Oppilaan aiheuttaessa työpaikalla sääntöjen vastaisella käytöksellä vahinkoa, hän on vahingonkorvausvelvollinen.

· Työnantaja arvioi oppilasta työpaikalla kiinnittäen huomiota mm. seuraaviin asioihin: käyttäytyminen, täsmällisyys, ahkeruus, asenne ja sopeutuminen työyhteisöön.

Oppilas tekee TET-jaksostaan tehtäviä, koulussa annettujen ohjeiden mukaisesti.

Mikäli työhön tutustumisessa ilmenee ongelmia tai herää kysymyksiä, voitte ottaa yhteyttä koulun opinto-ohjaajaan.

LIITE 3 TIEDOTE TYÖNANTAJALLE TET-HARJOITTELUSTA

Hyvä työpaikan vastuhenkilö,

Tuusulassa TET-harjoittelu toteutetaan porrastetusti eri yläasteilla työpaikkojen saannin varmistamiseksi. Kahdeksannella luokalla on harjoittelua keväällä yksi viikko ja yhdeksännellä luokalla kaksi viikkoa syksyllä.

TET-jakso on oppilaiden suuresti odottamaa vaihtelua koulun arkeen. TET ei kuitenkaan ole lomailua tai pelkkää hupia, vaan harjoittelulla on myös tärkeä opetuksellinen ja ohjauksellinen tehtävä. Nuorilla on vain vähän mahdollisuuksia hankkia omakohtaisia kokemuksia työstä ja työelämästä – TET tarjoaa jokaiselle oppilaalle yhden mahdollisuuden. Toivomme, että oppilas voisi harjoittelunsa aikana osallistua kaikkiin hänelle mahdollisiin työpaikkane tehtäviin. Lisäksi nuoren tulee harjoittelunsa aikana hankkia tietoa työpaikan ammateista ja niihin vaadittavasta koulutuksesta. Kertokaa oppilaalle mahdollisuuksienne mukaan myös esimerkiksi ammattiyhdistystoiminnasta, työehtosopimuksista, työsuojelu- ja työturvallisuusasioista ja yrittäjyydestä. Oppilaalla voi olla koulusta tehtäviä, joihin hän saattaa tarvita apua työpaikalla.

Järjestelyihin liittyvät asiat:

Ennen TET-jaksoa teidän tulee täyttää erillinen TET-sopimus, jossa nimetään oppilaalle vastuhenkilö työpaikalta. Vastuuhenkilön tehtävänä on pohtia miten nuori saisi eniten irti TET-jaksosta, suunnitella harjoitteluajan sisältö, tiedottaa henkilökuntaa tulevasta TET-harjoittelijasta sekä ohjata nuorta työtehtävissä.

Oppilaan päivittäinen työaika on kuusi tuntia, johon sisältyy ruokatauko, sekä muut mahdolliset tauot, jotka yhdessä oppilaan kanssa tarpeellisiksi sovitte.

Oppilaan ruokailu tapahtuu ensisijaisesti enintään kilometrin päässä olevalla lähikoululla. Halutessanne voitte tarjota ateriat oppilaalle. Mikäli ruokailua ei voida järjestää näillä tavoilla, oppilas ottaa päivittäin mukaansa eväät.

Mikäli oppilas sairastuu TET-jakson aikana, hänen tulee ilmoittaa mahdollisesta poissaolostaan sekä teille että koululle. Työhön tutustumisjakson aikana oppilaalla on voimassa koulun tapaturmavakuutus. Työpaikalla tulee noudattaa nuorta työntekijää koskevaa lakia ja asetusta. Pyydänkin teitä perehdyttämään oppilaan heti TET-jakson aluksi työpaikan sääntöihin ja ohjeisiin turvallisuuden ja harjoittelujakson sujuvuuden varmistamiseksi. Tutustumisjaksoon osallistuva oppilas on edelleen koululainen eikä hän ole työsuhteessa.

Toivomme teidän käyvän palautekeskustelun TET-harjoittelun päätteeksi. Palautekeskustelun pohjaksi oppilas arvioi ensin itse toimintaansa harjoittelun aikana. Tämän jälkeen te työnantajana kerrotte oman näkemyksensä oppilaan toiminnasta. Toivomme teidän myös perustelevan näkemyksenne. Palautekeskustelun jälkeen oppilas saa TET-todistuksensa. Todistus näytetään opinto-ohjaajalle harjoittelun jälkeen. TET-todistus toimii oppilaan ensimmäisenä työtodistuksena, esimerkiksi hänen hakiessaan tulevia kesätöitä.

LIITE 4. SOPIMUSPOHJA

OPPILAS	Nimi Puhelin	Luokka
TYÖPAIKAN YHTEYSTIEDOT	Työpaikan nimi Osoite Vastuuhenkilö Puhelin Sähköposti	
TYÖAIKA	Viikko tai Viikko Harjoittelu-aika on 6 t/päivä (sisältää tauot) Klo _____ - _____ Oppilas tulee ensimmäisenä päivänä klo _____ ja ilmoittautuu (mihin ja kenelle)	
TYÖTEHTÄVÄT HARJOITTELUSSA		
MUUTA HUOMIOITAVAA	Pukeutuminen Salmonellatodistus Muuta huomioitavaa	

RUOKAILU	<p>---- Työnantaja tarjoaa oppilaalle ilmaisen aterian</p> <p>---- Lähikoulu, mikä? (Tuusulan kunnan alueella)</p> <p>Tiedotettavaa lähikoululle</p> <p>---- Omat eväät</p>
MATKAT	<p>Matka kilometreissä, jos yli 5 km/suunta: ----- km/suunta.</p> <p>Kuljen matkat (millä)</p>
<p>PÄIVÄYS JA ALLEKIRJOITUKSET</p> <p>---- / ---- 20 ----</p>	<p>-----</p> <p>Työpaikan vastuhenkilö</p> <p>-----</p> <p>Oppilas Huoltaja</p>

Koulun vastuhenkilöt: opinto-ohjaajat

LIITE 5. TODISTUSPOHJA

Tuusulan kunta

xxx koulu

TODISTUS TYÖELÄMÄÄN TUTUSTUMISESTA

8. luokan oppilas _____

on suorittanut oppilaanohjaukseen liittyvän työelämään tutustumis-

jakson ajalla ____/____ - ____/____ 20____.

TYÖNANTAJA _____

OPPILAAN TEHTÄVÄT TET-JAKSON AIKANA

TYÖNANTAJAN ARVIOINTI OPPILAASTA

	Kiitettävä	Hyvä	Tyydyttävä	Välttävä
KÄYTTÄYTYMINEN	----	----	----	----
AHKERUUS	----	----	----	----
OMA-ALOITTEISUUS	----	----	----	----
VASTUULLISUUS	----	----	----	----
YRITTELIÄISYYS	----	----	----	----

Erityistä mainittavaa oppilaasta

Poissaoloja _____ tuntia.

_____/_____ 20_____ _____

Työnantajan/vastuuhenkilön allekirjoitus

(leima)

LIITE 6. PALAUTEKESKUSTELU

Toivomme, että työpaikan vastuhenkilö ja oppilas käyvät palautekeskustelun TET-harjoittelun päätteeksi. Palautekeskustelun pohjaksi oppilas arvioi ensin itse toimintaansa harjoittelun aikana. Tämän jälkeen vastuhenkilö kertoo oman näkemyksensä oppilaan toiminnasta harjoittelussa. Palautekeskustelun jälkeen oppilas saa TET-todistuksensa, jossa on vastuhenkilön kirjallinen arviointi.

Tämä lomake ja TET-todistus tuodaan oppilaanohjaajan nähtäväksi.

OPPILAAN ITSEARVIOINTI OMASTA TYÖSKENTELESTÄÄN

	Käyttäytyminen	Ahkeruus	Oma-aloitteisuus	Vastuullisuus	Yritteliäisyys
Erinomainen					
Kiitettävä					
Hyvä					
Tyydyttävä					

Vastuhenkilön terveisiä koululle:

Poissaoloja ____ tuntia.

Päiväys ____ / ____ _ 20__

Vastuhenkilön allekirjoitus _____

Oppilaan allekirjoitus _____

Vahvuuksien lista

Hyvä työnantaja! Olisitko ystävällinen ja pohtisit, mitä vahvuuksia teillä TET-harjoittelussa ollut nuori on osoittanut. Voit ympyröidä mielestänne sopivat esiin tulleet ominaisuudet. Saat toki lisätä myös listan ulkopuolisia huomioita halutessasi! Kiitos!

aktiivisuus aloitteellisuus rohkeus

reippaus positiivisuus täsmällisyys

uskallus kysyä kohteliaisuus kekseliäisyys joustavuus

auttavaisuus luotettavuus neuvokkuus ahkeruus

sosiaalisuus sinnikkyys motivoituneisuus luovuus

kyky tehdä päätöksiä yhteistyökykyisyys

energisyys rauhallisuus pitkäjänteisyys

kärsivällisyys huomaavaisuus tekninen ymmärrys

keskustelutaitoisuus empaattisuus reiluus

oppimishalukkuus tarkkuus huolellisuus

kielitaitoisuus matemaattisuus kädentaidot

***Tai jotain muuta, mistä haluatte kehua? :)

LIITE 7.KORVAUSHAKEMUS, TET-matkat ja TET-ateriat

Korvaushakemus on palautettava opolle viikon kuluessa TET- harjoittelun päättymisestä.

Maksaja: Tuusulan kunta / xxx koulu

OPPILAS	Nimi ja luokka				
MAKSUN SAAJA / HUOLTAJA	Nimi	Pankki ja IBAN- tilinumero			
	Henkilötunnus				
	Postiosoite				
	Puhelin				
TET-PAIKKA	Työpaikan nimi ja osoite				
TOTEUTUNEIDEN HARJOITTELUPÄIVIEN MÄÄRÄ					
MATKAT Kun matka on yli 5 km HSL- alueella	MOPO	KM/PÄIVÄ	KM/TETJAKSO	x 0,17 €	YHT. €
	LINJA- AUTO/ JUNA	Matkaliput liitteenä (nido korvaushakemukseen)			
ATERIAT	korvaus 2,50 € x toteutuneet harjoittelupäivät				
KORVAUS YHTEENSÄ €					

TODISTAN TIEDOT OIKEIKSI	----- Päiväys Huoltaja
HYVÄKSYJÄ	----- Päiväys Rehtori

LIITE 8 TET-KÄYTÄNTEET TUUSULASSA

TET eli työelämään tutustuminen on yksi yleisimmistä yrityksen ja koulun yhteistyömuodoista ja keskeinen osa peruskoulun jakamaa työelämätietoutta. TET-jakson tavoitteena on:

- auttaa oppilasta koulutus- ja ammatinvalintakysymyksissä
- lisätä työn arvostusta
- tarjota oppilaille omakohtaisia kokemuksia työelämästä ja itsestä työyhteisön jäsenenä
- saada palautetta koulun ulkopuolisilta tahoilta ja tarjota onnistumisen kokemuksia
- tarjota mahdollisuuden itsearviointiin ja palautteeseen tutustumisjaksolta.

Yläkoulujen oppilaanohjaajat suunnittelevat edellisen lukuvuoden keväällä aikataulun, jonka mukaan harjoittelu koulukohtaisesti toteutetaan. Aikataulu kirjataan koulun tulevan lukuvuoden työ- ja arviointisuunnitelmaan.

Ruokailukustannusten korvaaminen

Mikäli työnantaja ei kustanna oppilaalle lounasta, oppilas syö lähikoululla. Lähikoulu on 1 km etäisyydellä työpaikasta oleva koulu. Jos matka lähimpään kouluun on pidempi kuin 1 km ja oppilas syö omia eväitä, ateriakorvaus on 2,50 euroa/toteutunut harjoittelupäivä. (merkintä ruokailun tapahtumisesta on oltava etukäteen sopimuksessa ja korvaus haettava erillisellä lomakkeella viikon kuluessa harjoittelun päättymisestä).

Matkojen korvaaminen

Kunta korvaa oppilaiden työelämään tutustumisjaksojen matkat (TET-matkat) HSL-alueella, kun matka ylittää 5 km. Korvaus on julkisen liikenteen lippu (bussi). Lisäksi korvataan mopolla kulkeminen. Korvaus mopolla on 0,17 euroa/kilometri. Muihin kuntiin lähtevän oppilaan TET-matkoja ei korvata. Matka- ja ateriakorvaukset maksetaan koulun rahoista huoltajan tekemän laskutuksen perusteella. Oppilaan pitää säästää kuitit ja liittää laskuun (Korvaus haettava viikon kuluessa harjoittelun päättymisestä).

TET-sopimuksessa sovitaan etukäteen tulevat matka- ja ateriakorvaukset.